

Israelin sotilasasiamiehen tapaaminen 13.5.2008

Kanta-Helsingin reserviupseereille tarjoutui mahdollisuus tavata toukokuussa Pohjoismaissa ja Sveitsissä toimiva Israelin sotilasasiamies eversti Oded Caspi. Erityinen ansio tästä menee Pekka Appelqvistille, jonka yhteyksien kautta saatiin tapaaminen sovittua. Tilaisuus toteutui illallisen merkeissä ja kerhosta oli paikalla 8 jäsentä. Ajoitus oli hyvä, sillä seuraavana päivänä, 14.5.2008 Israel täytti 60 vuotta. Israelissa oli tällöin paikalla mm. USAn presidentti George W. Bush.

Caspi käsitteli Israelia ympäröivät maat kukin kerrallaan ja lopuksi kokonaistilannetta. Israelin eteläpuolella oleva Egypti on ollut Israelin tärkein vihollismaa niin vuoden 1948 itsenäisyysodassa, 1967 Kuuden päivän sodassa ja 1973 Jom Kippur sodassa. Viimeisimmän sodan jälkeen Egyptissä oli havaittu, että on edullisempaa pyrkiä rauhaan kuin jatkaa sotimista. Anwar Sadat teki rauhan Israelin kanssa ja joutui siitä maksamaan hengellään egyptiläisten murhatessa hänet 1981. Rauha Egyptin kanssa on ns. kylmä rauha ja kulttuurivaihtoa tai turismia maitten välillä ei käytännössä ole. Nykyisestä Egyptin johtajasta Hosni Mubarakista Caspi kertoi, että Mubarak on jo 80-vuotias ja sukupolvenvaihdos tulee lähivuosina. Tulevaisuudesta on vaikea ennakoida joskaan näköpiirissä ei ole kriisin merkkejä Mubarakin poistuttuakaan.

Jordanian kanssa on rauhantila. Tämän Caspi kertoi olevan selkeästi lämpimämpi kuin rauhan Egyptin kanssa. Syyrian kanssa Israelilla ei ole rauhansopimusta vaikkakin raja on ollut rauhallinen. Tärkeimmät esteet rauhansopimuksen tiellä ovat Syyrian tuki terroristijärjestöille, kuten mm. Hizbollah Libanonissa ja Hamas Gazassa sekä Israelin 1967 sodan jälkeen miehittämä Golanin ylänkö. Golanista Caspi kertoi, että se ei enää ole strateginen alue samalla tavalla kuin mitä se oli muutama vuosikymmen sitten kuten mm. 1973 sodassa. Israelilla on hyvä tiedustelu ja omia satelliitteja, joten mahdolliset joukkojen keskitykset havaittaisiin ajoissa. Caspin käynnin jälkeen mediassa onkin ollut viitteitä siitä, että Syyria ja Israel olisivat taas käymässä kahdeksan vuoden tauon jälkeen rauhankeskusteluja Turkin toimiessa välittäjänä.

Libanonin osalta Caspi kertoi tilanteen olevan selkiintymätön. Edellisellä viikolla Hizbollah oli osoittanut voimaansa Beirutissa. Voidaankin esittää kysymys onko Libanon normaali valtiojohdossa toimiva itsenäinen valtio. Caspin näkemys Libanonin tilanteesta oli, että Israel tulee käymään siellä niin Syyrian kuin Iranin tuella toimivan Hizbollahin kanssa uuden sodan (next round). Hizbollahin toimintaa Etelä-Libanonissa vaikeuttaa siellä aiempaa huomattavasti vahvempi YK-joukko. Toisaalta joukon suuruus tulisi mahdollisessa seuraavassa sodassa vaikeuttamaan Israelin toimintaa. Hizbollah pyrki todennäköisesti, samoin kuin aiemminkin, ampumaan raketteja läheltä YK:n asemia ja Israelin olisi aiempaa vaikeampi pommittaa Hizbollahia aiheuttamatta tuhoa myös YK-joukoille.

Gazasta Hamas järjestö ampuu joka päivä pääasiassa omatekoisia Qassam-raketteja Sderotin kaupunkiin. Myös Askeloniin on ammuttu joitakin pitemmän kantaman raketteja. Gazan tilanteen Caspi näki olevan gazalaisten itsensä käsissä. Tilanne tulisi jatkumaan huonona niin kauan kunnes paikallinen väestö kyllästyisi Hamas järjestön taistelijoihin. Tilannetta vaikeuttaa Hamasin asenne, että se ei tunnusta Israelia valtiona ja Israel ei puolestaan ole halukas neuvottelemaan terroristijärjestön kanssa.

Israelin 1967 sodassa Jordaniaalta valtaaman Länsirannan tilanne on Israelin kannalta rauhallinen Gazaan verrattuna. Palestiinalaisten presidentti Mahmoud Abbas joka kuuluu Fataf järjestöön, on siellä vallassa eikä sieltä ammuta raketteja. Terroristien liikkumisen estämiseksi Israel on vuosien varrella rakentanut pitkän suoja-aidan Länsirannan alueelle. Aidasta noin 5 % on korkea

betoniaitaa, jota usein näytetään TV:ssä. Koko Israelin ja Libanonin välisellä rajalla on myös turva-aita terroristien soluttautumisen estämiseksi.

Kun Israelia ympäröivä lähialue oli käyty läpi, Caspi siirtyi Iraniin. Sen ydinteknologian kehittäminen ja sitä kautta saatava kyky valmistaa ydinase, on Israelin näkemyksen mukaan suurin uhka lähivuosina. Niin Gazasta tulevat Hamasin raketit kuin Libanonista mahdollisesti jossain vaiheessa tulevat Hizbollahin raketit on varsin pieni uhka Israelille verrattuna Iranin ydinaseeseen. Mikäli Iranilla tulisi olemaan ydinase niin siitä seuraisi, että muut suuret maat Lähi-idässä, kuten Saudi-Arabia, Egypti ja mahdollisesti Turkki, alkaisivat kehittää ydinasetta. Israelin, Lähi-idän ja koko maailman kannalta tilanne tulisi erittäin vaaralliseksi. Tämän asiantilan estämiseksi Israel haluaa estää Irania saamasta kykyä rakentaa ydinase, pyrkien edistämään niin poliittista kuin taloudellista painostusta. Mikäli nämä eivät tulisi tehoamaan, Israel on viime kädessä valmis käyttämään sotilaallista voimaa. Kysyttäessä Caspilta oliko Syyriassa rakenteilla Pohjois-Korean avustamana ydinreaktori rakennuksessa (n. 25 * 30 m), jonka Israel tuhosi syyskuussa 2007, hän ei kommentoinut asiaa. Kysyttäessä Caspilta miksi USA kertoi toukokuussa hieman ennen tilaisuuttamme tiedustelutietojaan, jonka mukaan rakenteilla oli ydinreaktori, hän viittasi selvittämään mitä USA on kertonut. Tästä löytyy varsin paljon tietoa ja alla on kaksi nettisivua asiasta.

http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/7364269.stm

<http://www.washingtonpost.com/wp-dyn/content/article/2008/05/28/AR2008052803061.html>

Kysyttäessä Caspilta kuinka kauan Iran tarvitsee aikaa kehittääkseen kyvyn ydinaseen valmistamiseksi, hän arvio kyseessä olevan 1-3 vuotta. Vastauksen perusteella voitaneen päätellä, että vuoden 2011 loppuun mennessä pitäisi selvittää miten asia etenee, mikäli Israel pysyy päätöksessään käyttä tarvittaessa jopa sotilaallista voimaa.

Venäjän roolia Caspi ei nähnyt Lähi-idässä nykyisin kovin merkittävänä. Sen suurin merkitys on aseitten myyminen ennen muuta Iranille kuin myös Syyrialle. Yhteenvedona Caspi esitti, että Lähi-idässä arvot ovat erittäin paljon toisenlaiset kuin länsimaissa. Arvojen osalta suomalaiset poikkeavat Venäjän läheisyyden ja historian takia selkeästi muista pohjoismaalaisista ja sveitsiläisistä, jotka mm. yleisesti arvioivat sodan mahdollisuuden lähivuosina ja tulevaisuudessa nähdään erittäin epätodennäköiseksi. Caspin näkemys oli, että pitempiäaikaisen rauhantilan saavuttamiseksi Israelin ja sitä ympäröivien valtioiden välillä, Lähi-idässä tulisi hyväksyä Israelin olemassaolo ja etteivät juutalaiset tule enää poistumaan sieltä.

Kanta-Helsingin reserviupseerikerhon puolesta parhaimmat kiitokset eversti Oded Caspille jo vuosikymmeniä maailman polttopisteessä olleen Lähi-idän tilannetta valaisevasta illallistilaisuudesta.

Raimo Hynynen
majuri reservissä